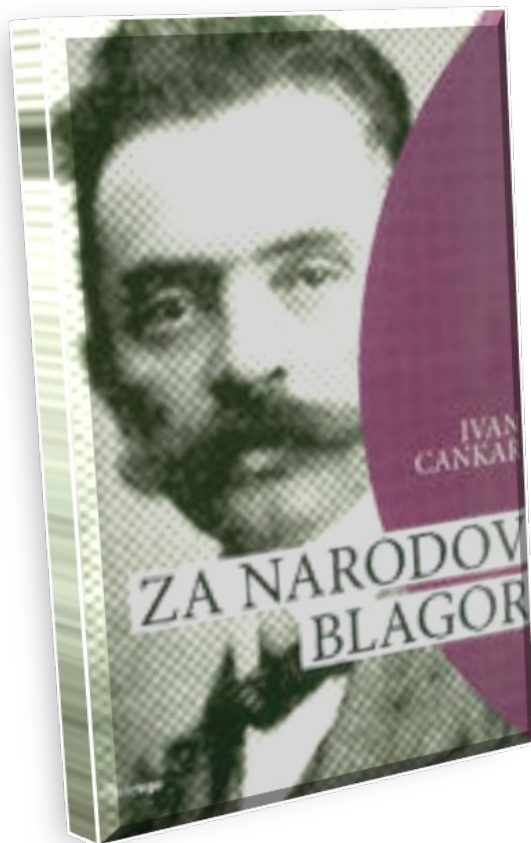

ZA NARODOV BLAGOR

IVAN CANKAR

1. PREDSTAVITEV KRAJA IN ČASA DOGAJANJA:

Ni točno določeno, sklepamo lahko, da se dogaja v meščanskem svetu slovenskih političnih veljakov ob koncu 19. stoletja. Dogajalni prostor je meščanski salon, ki se iz dejanja v dejanje menja, in sicer prvo dejanje poteka doma pri Grozdu, drugo pri Grudnu, tretje pri Gorniku, četrto pa se krožno vrne na začetek, torej k Grozdu.

2. PREDSTAVITEV GLAVNIH OSEB:

ALEKSIJ pl. GORNIK: Je bogat, neroden, nekoliko debel človek, ki se ne zanima za politične spletke. Zaradi njegovega vpliva in denarja ga vsi hočejo pridobiti na svojo stran, Gornik pa želi pred vsem tem zbežati. Ne namerava se poročiti, vendar ga kljub temu mamijo čari lepe Helene Gruden. Rad ima svoj mir in se ne vmešava v lokalne razprtije. Je počasen, izredno pasiven in navzven daje podobo bogatega tepca, toda kmalu spozna namene obeh skupčinskih veljakov in vse s katerimi prihaja v stik. Grudnovki že skoraj uspe zapeljati Gornika, toda njegova počasnost ga reši.

DR. ANTON GROZD: Je deželni poslanec in občinski svetnik. Star je 60 let, a še vedno zelo politično aktiven. Je samozavesten in vedno prepričan v svojo zmago. Je tudi zelo sebičen in brezobziren, najbolj pomemben pa mu je njegov lasten blagor. Pozna resnico sveta in ve, kaj se skriva za narodovimi blagri in to tudi večkrat odkrito pove. Od Gornika vidi le svojo korist, zato se mu brez sramu prilizuje. Njegovo samozavest omaje Ščukova neposlušnost. Strah ga je upora in posmeha naroda.

KATARINA GROZD: Grozdova žena, svojemu možu je vdana in ga slepo uboga v vsem kar želi.

MATILDA: Grozdova nečakinja, zaljubljena je v Kadivca. Kljub želji svojega strica se ne namerava poročiti z Gornikom in mu to tudi jasno pove.

FRAN KADIVEC: Grozdov nečak, zaljubljen je v svojo sestrčno Matildo. Je zelo ljubosumen, saj misli da se Gornik želi poročiti z Matildo. Noče niti pomisliti, da bi si jo želel kdo drug, saj jo zelo ljubi. Da bi preprečil Gornikovo osvajanje Matilde, se je pripravljen pridružiti Grudnovemu "taboru".

DR. PAVEL GRUDEN: Je deželni poslanec in občinski svetnik. Spre se z Grozdom in orav tako kot on želi na vsak način pridobiti Gornika na svojo stran. Na nek način mu je pripravljen "nastaviti" tudi svojo zapeljivo ženo, a ga na koncu premaga ljubosumje. V političnih spletkah ni tako aktiven kot Grozd, saj mu pri tem zelo pomaga njegova žena.

HELENA GRUDEN: Grudnova žena, zelo lepa ženska, ki je za dosego cilja pripravljena storiti marsikaj, tudi zapeljati Gornika, kljub temu da je poročena. Za razliko od Grozdove žene je veliko bolj samostojna in preračunljiva, na nek način enakovredna svojemu možu oz. je še inteligentnejša od njega. Spozna se na politiko in na psihologijo moških, kar velikokrat uporabi za dosego svojih ciljev. Je sposobna, odločna, neposredna in nima predsodkov.

JOŽEF MRMOLJA: Občinski svetnik, na začetku ima zelo priliznjen govor ob Grozdovi 60-letnici. Njegova največkrat uporabljena fraza je: »Zdi se mi, da je to eden najvažnejših trenutkov v zgodovini našega naroda«.

MRMOLJEVKA: Mrmoljeva žena

KALANDER: Občinski svetnik. Na začetku drži z Grudnom, ko pa misli da bo Gornika na račun poroke z Matildo "dobil" Gruden, zamenja stran in se priliznjen pridruži Grudnu.

JULIJAN ŠČUKA: Žurnalista, njegov priimek označuje ribo, ki grize. Je borec za pravice in je zelo nezadovoljen z družbenimi razmerami. Čeprav se zaveda pokvarjenosti politike, vseeno piše v korist Grozda, pri katerem je v službi. Ima svoje prepričanje in ima kljub vsemu dobro razvit moralni čut. Njegov šef Grozd ga ponižuje do te mere, da se Ščuka upre, mu zaveže levi čevlji in ga zapusti. S tem dejanjem se odloči da ne bo več v službi "narodovega blaga", ampak bo sledil

svoji vesti in svojim načelom. Njegove sanje so, da bo narod nekoč sestavljen iz svobodnih in ponosih ljudi.

SIRATKA: Je literat. Ob razdoru na dva politična tabora se najprej pridruži Grudnu, ko pa se razširi novica da je Gornika na svojo stran pridobil (in s tem "zmagal") Grozd, nemudoma zamenja strani in se priliznjeno pridruži le-temu. S tem pokaže svojo nenačelnost in dvoličnost. On je tisti, ki prebere Ščukov razglas.

PROFESOR KREMŽAR: Najprej se sicer pridruži Grudnu, vendar ga kasneje pred Gornikom obrekuje, prav tako pa Grozda. Želi si oblast, ki bi jo vodil Gornik, brez Grudna in Grozda.

STEBELCE: poet

3. OBNOVA:

Komedija se začne sredi Mrmoljevega slavnostnega nagovora ob Grozdovi šestdesetletnici. Na to slavlje so povabljeni vsi krajevni veljaki, ki povzdigujejo Grozdova dejanja za narodov blagor. Tedaj pa nastopi nasprotnik, žurnalista Julijan Ščuka, ki nasprotuje njihovim govoričenjem. Vse skupaj pa se še bolj zaplete, ko v mesto prispe bogat tujec – Gornik. Zaradi tekmovanja njegove naklonjenosti se "ljudstvo" razdeli v dva tabora. Vsak tabor, ki ga vodita Grozd in Gruden, skušata pridobiti Gornika na svoj način - Grozd je skušal pridobiti Gornika dobiti z Matildo, Grudnovka pa ga je skušala Gornika zapeljati.

Nobeni strani ga ni uspelo dobiti, a kmalu se po mestu razširile besede, da bo Gornik zasnubil Matildo. Izkaže se, da so bile govorice napačne – na srečo Kadivca in na žalost Grozda.

Gornik se odloči, da odide iz mesta v Moskvo. H Grozdu prideta Grudna, ki sta pripravljena, da se zopet povežejo v eno stranko. Grozdu to sprva ni všeč, toda ko vidi, da je Gornik odšel, ko začne ljudstvo njegova okna razbijati in se zunaj oglasi sam Ščuka, ki ostro nastopil proti njemu in njim ter mu napove boj, Grozdu ne preostane drugega, kot da Grudnu roko. Na koncu komedije Matilda in Kadivec odideta študirat na Dunaj.

4. POVZETEK IN KOMENTAR POLJUBNEGA ODLOMKA IZ DELA:

PRVO DEJANJE, SEDEMNAJSTI PRIZOR:

Grozd začne prišepetavati Gorniku, kako bi mu Gruden rad prodal svojo ženo samo zato da bi pridobil njegovo podporo. Poleg tega ga prepričuje v Grudnovo sleparstvo - trdi, da se plazi in voha za drugimi, hkrati pa je Grozd tisti, ki hoče iz Gornika izvleči, kaj mu je govoril Gruden. Gornik deluje zelo zmedeno in trdi, da mu je vse skupaj nerazumljivo. Grozda sprašuje, zakaj ga tako rekoč preganja in zaslišuje o javnem življenju, v katerega se noče vmešavati. Odgovori mu, da se tudi ne bi spodobilo za nekoga njegovega stanu, da bi zapravljaj čas s takimi "svinjami". Ko se paru začne približevati Gruden, Grozd hitro zamenja temo in Gorniku začne govoriti o čisto drugi stvari – pa še to samo zato, da bi pritegnil pozornost. Prizor se konča z napetostjo v zraku med Grozdom in Grudnom.

Ta prizor me spominja na tipično delovanje vsakega stereotipnega politika, ki naj bi bil hinavski, zahrbtn, zviti, ki zna z besedami. Žal se takšni politiki ne znajdejo samo v knjigah, ampak tudi v resničnosti.

5. ZUNANJA ZGRADBA BESEDILA:

Igra je sestavljena iz štirih približno enako dolgih dejanj, vsako pa je razdeljeno na številne prizore. Prvo dejanje sestavlja 17 prizorov, drugo 12, tretje 18 in četrto 28, kar pomeni v seštevku 75 prizorov.

6. ZVRSTNO-VRSTNA OZNAKA BESEDILA:

Drama - satirična komedija. Cankar je igro žanrsko označil kot komedijo v štirih dejanjih.

7. MNENJE O KNJIGI:

Knjigo sem zelo težko prebrala, saj se v zgodbi pojavi zelo veliko oseb. Lažje sem razumela prizore, v katerih sta imele dialog le dve osebi (npr. Matilda-Kadivec). Ker nekaterih poglavij nisem razumela, sem morala poseči tudi po internetnih obnovah in si pomagati z njimi.

Ker nisem veliki pristaš politike in me hkrati tudi ne zanima, mi komedija *Za narodov blagor* ni bila všeč. Bila mi je zelo oddaljena in težko razumljiva, saj razpravljajo samo o politiki ali pa govorijo v tri dni brez kakršnegakoli smisla

Sicer pa se mi zdi tema precej zanimiva in aktualna za današnje razmere, ko je med našimi politiki podoben, če ne še večji razvrat. Glede na to, da je to maturitetno besedilo, upam da mi bo branje knjige naslednjič lažje steklo. Knjigo bi zelo priporočila politikom. 😊